

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№5 (73)

ЖОВТЕНЬ 2018 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

ШАНОВНІ ПРАЦІВНИКИ КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА!

Сьогодні у нас з Вами спільний привід для гордості, радості та святкування – нашій природоохоронній установі виповнюється п'ятдесят років.

Півстолітній рубіж для людини вважається половиною її життя, але для природоохоронної, науково-дослідної установи, якою є КБЗ, – це тільки короткий часовий відтинок, чергова дата на шляху її становлення і розвитку. З дня в день торуємо з Вами цей непростий шлях, виконуючи найблагороднішу з місій – охоронців Українських Карпат. Упродовж п'ятдесятилітньої діяльності КБЗ надбав чимало досягнень та здобутків, в тому числі глобальної величини. Це, зокрема, включення букових пралісів Карпат до Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО, активна участь у міжнародному проєкті щодо розширення об'єкта Спадщини «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини». Надзвичайно важливою є реалізація Програми «Людина і біосфера», у рамках якої створе-

но транзитну зону, або територію сталого розвитку (transition area) Карпатського біосферного резервату. Триває також робота з включення п'яти унікальних природних комплексів заповідника до Рамсарського списку водно-болотних угідь міжнародного значення. Безперервно і плідною є співпраця з багатьма закордонними науково-дослідними інституціями та реалізація численних наукових проєктів установи.

Отож, з нагоди такої значущої події, як 50-річчя з часу створення заповідника, хочу кожного працівника привітати та подякувати за повсякденну наполегливу працю, особистий внесок у спільну справу. Щиро бажаю всім, і кожному зокрема, невичерпної наснаги та нових звершень на трудовій ниві, здоров'я та добробуту у родині. Хай кожен Ваш день увінчується успіхом та визнанням!

З повагою, директор КБЗ,
заслужений природоохоронець України
Микола РИБАК.

ДОРОГІ КОЛЕГИ, ДРУЗІ!

50 років тому, 12 листопада 1968 р., створено Карпатський державний заповідник, на базі якого згодом сформувалися дві провідні в країні природоохоронні установи – Карпатський біосферний заповідник і Карпатський національний природний парк. Завдяки зусиллям працівників установ природно-заповідного фонду, за підтримки місцевих органів влади і самоврядування, місцевого населення, науково-освітніх і громадських організацій, вдалося зберегти найцінніші природні ділянки Українських Карпат, налагодити природоохоронну, наукову, еколого-освітню, рекреаційну і міжнародну діяльність. Найбільшим міжнародним визнанням стало внесення найцінніших природних ділянок Карпатського біосферного заповідника до об'єкта Всесвітньої спад-

щини ЮНЕСКО, який сьогодні об'єднав 12 країн за назвою «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи».

Щиро вітаю працівників Карпатського біосферного заповідника і Карпатського національного природного парку, учасників міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми збереження гірських екосистем та сталого використання біологічних ресурсів Карпат» зі славним ювілеєм і зичу всім Вам натхнення та нових здобутків у нелегкій справі збереження та відновлення флори, фауни та екосистем, невичерпної енергії і творчих надбань у науці та заповідній справі, миру, здоров'я, злагоди та добробуту!

Василь ПОЛУЙКО,
заступник Міністра екології
та природних ресурсів України.

ДИРЕКТОРУ КБЗ М.П. РИБАКУ ТА ЗАСТУПНИКУ ДИРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ ПРОФЕСОРУ Ф.Д. ГАМОРУ

Вельмишановні Миколо Петровичу та Федоре Дмитровичу! Щиро вітаємо Вас і всіх Ваших працівників зі славним 50-річним ювілеєм і передаємо Вам сердечне вітання від численного колективу Інституту екології Карпат НАН України та Львівського відділення Українського ботанічного товариства.

З Карпатським біосферним заповідником пов'язана ціла епоха становлення охорони та збереження біорізноманіття Карпатського регіону як на національному, так і міжнародному рівні. Доказом цього є важливий міжнародний результат створення об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Завдяки послідовній та невтомній праці Карпатський біосферний заповідник досяг високих наукових і освітніх звитяг, став чільним осередком екологічного виховання не одного покоління молоді. Заповідник став науково-виробничою базою для підготовки низки докторських і кандидатських дисертацій, численних наукових і науково-популярних монографій, статей, матеріалів. Сам

заповідник вже давно став потужним науково-дослідним осередком, з авторитетом якого рахуються не лише в Україні, а й на міжнародному рівні. Нам приємно, що всі ці роки між нашими установами існувала атмосфера щирої прихильності й сприяння в підготовці наукових праць, обміну порадами та побажаннями у нелегкій справі охорони природи.

Щиро зичимо Вам, дорогі Миколо Петровичу та Федоре Дмитровичу, усьому вашому колективу міцного здоров'я, невичерпної творчої енергії, нових успіхів у природоохоронній, організаційній, педагогічній і науковій діяльності, щастя, добра та благополуччя!

Микола КОЗЛОВСЬКИЙ,
директор Інституту екології Карпат
НАН України, член-кореспондент НАН
України, доктор біологічних наук,
Олександр КАГАЛО,
віце-президент Українського ботанічного
товариства, голова Львівського відділення
УБТ, кандидат біологічних наук,
старший науковий співробітник.

*Карпатський біосферний заповідник –
50 років на сторожі Карпат*

ЮВІЛЕЙНІ ЗАХОДИ

ВІДЗНАЧИЛИ 50-РІЧЧЯ КБЗ

З 23 по 25 жовтня, у Рахові, тривали різноманітні заходи, у межах відзначення 50-річного ювілею створення природоохоронної установи.

У перший день святкувань, відбулося Засідання Національного Керівного Комітету української частини об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і старовікові ліси Карпат та інших регіонів Європи». Засідали під головуванням директора Департаменту екомережі та природно-заповідного фонду Мінприроди України Віктора Кліда. У рамках наукової події секретар Комітету Василь Покин'єв зробив звіт про участь української делегації в першому засіданні міжнародного Спільного Керівного Комітету зазначеного вище об'єкта Спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», який відбувся у квітні цього року у Хорватії. На зустрічі розглянуто також інші питання, які стосувалися, в першу чергу, поточного стану справ в українських складових частинах Спадщини.

Також у цей день проведено науково-практичну конференцію «Проблеми збереження гірських екосистем та сталого використання біологічних ресурсів Карпат». Пленарне засідання розпочалося з музичного привітання. Народний самодіяльний оркестр Рахівського РБК виконав кілька гуцульських мелодій, проте саме звук трембіти символічно просигналізував про відкриття конференції. Далі з трибуни учасників конференції привітали народні депутати України Микола Княжицький та Іван Рибак.

Продовжив привітання директор Департаменту екомережі та природно-заповідного фонду Віктор Клід, який відзначив визначний внесок Карпатського біосфер-

ного заповідника у розвиток природно-заповідної справи в Україні. Зокрема, він згадав ініціювання внесення букових пралісів Карпатського регіону до переліку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а також подальший розвиток цього об'єкта до пан'європейського виміру. Також Віктор Клід говорив про інші вагомні здобутки колективу та адміністрації заповідника, привітав усіх з ювілеєм, зачитав вітання Міністерства екології та природних ресурсів України, а також вручив відомчі відзнаки – нагрудний знак «Почесний працівник заповідної справи України» автору цих рядків, завідувачу зоологічної лабораторії Я. Довганичу, начальнику Кевелівського ПНДВ В. Вербіцькому, водію М. Козураку, а також почесні грамоти колишньому директору заповідника Д. Саїку, головному бухгалтеру Г. Беловій, начальнику відділу державної охорони ПЗФ М. Процю, начальнику Чорногірського ПНДВ М. Костану, начальнику відділу НДР та міжнародної співпраці Ю. Беркелі та завідувачу ботанічної лабораторії М. Волощуку.

Голова Рахівської районної державної адміністрації П. Басараба привітав установу та, за дорученням голови Закарпатської обласної державної адміністрації Г. Москаля, вручив грамоти Закарпатської ОДА заступнику головного бухгалтера О. Можжеровій та старшому науковому співробітнику Є. Ляшенку. Із сусідньої Тячівщини привітали учасників конференції приїхали голова районної ради І. Фабрицій і заступник голови Тячівської районної держадміністрації М. Полажинець. З їхніх рук автор цих рядків та двоє інших працівників заповідника –

на 2-й стор.

на 1-й стор.

провідний інженер В. Регуш та інспектор ПЗФ Широколузанського ПНД відділення В. Гендич отримали почесні грамоти.

М. Стеценко, президент Асоціації природоохоронних територій України, сказав багато теплих слів на адресу заповідника, згадав про непрості моменти його розвитку й становлення і також вручив грамоти наступним працівникам: начальнику відділу економіки та маркетингу О. Юркуц, науковцям В. Покин'ючереді, Д. Сухарюку, В. Губко та начальнику відділу екологічної та освітньо-виховної роботи В. Бундзяк. Треба відзначити, що Асоціація природоохоронних територій та

ЮВІЛЕЙНІ ЗАХОДИ

ВІДЗНАЧИЛИ 50-РІЧЧЯ КБЗ

кож відзначила почесною грамотою весь колектив Карпатського біосферного заповідника та автора статті.

Вітальний блок завершив колишній директор Карпатського заповідника Д. Саїк, після чого слово мав автор цих рядків. Зокрема привітавши колектив і подякувавши керівництву Мінприроди України, заступнику Міністра екології та природних ресурсів України В. Полуйку та директору департаменту екомережі та ПЗФ В. Кліду за всебічне сприяння не тільки в організації конференції, але й у повсякденній роботі. Вдячні слова також прозвучали і на адресу українсько-німецького проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», який надав необхідну фінансову та організаційну підтримку для «відзначення нашого славетного ювілею». Особливо подякував керівнику проєкту М. Бромбахеру та його ключовим працівникам – О. Дудкіну

і Б. Процю. Після цього міжнародна конференція працювала в звичному режимі – проведено пленарне та секційні засідання. За результатами конференції прийнято відповідну резолюцію.

Паралельно із науковою конференцією проходило засідання Дорадчого комітету українсько-німецького проєкту «Підтримка природно-заповідних територій України» у якому взяли участь народні депутати, науковці, експерти природоохоронної сфери та представники громадських організацій.

У пообідній час, 23 жовтня, на Центральній садибі КБЗ розпочав роботу науково-практичний семінар для директорів установ природно-заповідного фонду, присвячений знайомству з практичним досвідом Карпатського біосферного заповідника щодо виконання основних завдань, які визначені чинним законодавством для природоохоронних територій України. Перед директорами, учасниками семінару виступив автор цих рядків. По завершенні виступу відбулася жвава дискусія з питань, які турбують усі установи ПЗФ, зокрема щодо отримання лімітів на використання природних ресурсів, порядку сплати земельного податку, кадрові питання, питання щодо надання платних послуг тощо. Учасники семінару

наглядно представили результати проведених робіт, зокрема з переформування похідних ялинових насаджень у близькі до природних на 12-ти пробних площах Чорногірського ПНДВ. Учасники семінару ознайомилися і з пралісовою ділянкою. На жаль, через «примхи» погоди, а саме випаданням снігу і настанням справжньої зими у високогір'ї, вони не змогли піднятися на вершину гори Говерла, але до її підніжжя таки дійшли!

Під час підсумкового засідання учасники семінару високо оцінили роботу адміністрації та фахівців Карпатського біосферного заповідника щодо виконання основних завдань, які є актуальними для всіх установ ПЗФ України. Висловлено думку, що Карпатський біосферний заповідник не на словах, а на ділі справді є флагманом природно-заповідної справи в Україні.

Завершив ювілейні заходи Міжнародний круглий стіл із питань поглиблення транскордонної співпраці КБЗ, який відбувся 25 жовтня у залі засідань на Центральній садибі заповідника. Його співорганізатором став наш давній партнер – Університет сталого розвитку з м. Еберсвальде, що в Німеччині. У його роботі взяли участь науковці, природоохоронці та працівники вишів із України,

Румунії, Молдови, Німеччини та Великобританії. На засіданні круглого столу обговорено коло питань, які стосувалися в першу чергу перспектив розвитку транскордонного співробітництва в Карпатсько-Дунайському регіоні, а також перешкоди, які стоять на цьому шляху.

Микола РИБАК,
директор КБЗ, заслужений природоохоронець України.

ВІДЗНАЧИЛИ 50-РІЧЧЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КБЗ МІЖНАРОДНОЮ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

22-25 жовтня, у Рахові, з нагоди півстоліття організації КБЗ відбулась міжнародна науково-практична конференція. Науковці та природоохоронці з України, Німеччини, Швейцарії, Великобританії, Австрії, Словаччини та Угорщини широко обговорили проблеми збереження гірських екосистем та сталого використання біологічних ресурсів Карпат. Учасниками стали понад 120 осіб, на пленарних та секційних засіданнях заслухано близько двадцяти доповідей й повідомлень. А у Івано-Франківському видавництві «НАІР», випущено збірник матеріалів конференції, в якому на 566 сторінках опубліковано 86 статей.

Широке коло питань щодо збереження гірських екосистем та сталого використання біологічних ресурсів в Карпатах, досліджень та моніторингу біотичного й абіотичного середовища. Ролі Карпатського біосферного заповідника та інших установ природно-заповідного фонду у вивченні, збереженні природно-ресурсного потенціалу та впровадженні концепції сталого розвитку, обговорено на конференції. Зокрема, у доповідях директора КБЗ Миколи Рибак («Карпатський заповідник – кризь призму п'яти десятиріч»), професора німецького університету сталого розвитку із м. Еберсвальде П'єра Ібіша («КБЗ – рушійна сила трансграничного співробітництва у сфері охорони природи в Центрі Європи»), керівника підрозділу Швейцарського федерального інституту лісових, снігових та ландшафтних досліджень (WSL) із міста Бірменсдорф доктора Петера Бранга («Праліси Угольсько-Широколужанського масиву в умовах кліматичних змін – куди спрямований цей рух?»), наукових співробітників КБЗ Василя Покин'єри та Юрія Беркели («Основні підсумки міжнародної співпраці заповідника») й Мирослава Кабала та Дмитра Сухарюка («Дослідження лісових екосистем КБЗ – історія, здобутки та перспективи»), словацького професора, доктора наук Івана Волощука («Історичні аспекти декларації Татранського національного парку (Словаччина) та його управління»). Співробітниця Департаменту екологічної мережі та природно-заповідного фонду Мінприроди України Ганни Ковбаснюк («Аналіз ефективності Конвенції про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини, як міжнародного договору»), професора Великобританського коледжу університету Рітл Петера Гобсона («Сталі рішення в динамічних ландшафтах вимагають стратегій, що базуються на екосистемних підходах»), доктора сільсько-господарських наук із Українського науково-дослідного інституту гірського лісництва імені П.С. Пастернака Юрія Шпарика («Сучасні проблеми гірських лісів Українських Карпат») тощо.

Про особливу роль Карпатського біосферного заповідника, як рушійного процесу номінації букових пралісів Карпат до Всесвітньої спадщини та створення Європейської мережі букових лісів, наголошував в поданих на конференцію тезах, німецький професор Ганнес Кнапп. А Богдан Проць аналізуючи ефективність менеджменту в заповіднику наголосив, що КБЗ входить до числа найкращих в Україні. Заповідник має найвищий показник ефективності управління серед усіх установ природно-заповідного фонду України, адже цей показник, за оцінками експертів, зріс за період з 2007 до 2016 роки на 12 відсотків.

Під час конференції висловлювалось чимало й інших цікавих ідей та пропозицій, серед яких, думка Тимура Бедернічка. Ним запропоновано, зокрема, створити в Карпатському біосферному заповіднику, на базі моніторингових ділянок закладених чеськими професорами Мілошом Дейлом та Алоїсом Златніком, на схилах Поп Івана Марамороського майже 90 років тому назад, дослідну станцію із вивчення впливу кліматичних змін на високогірні екосистеми в Карпатах, із наступним включенням її до міжнародного проекту GLORIA.

Виступаючи на конференції, автор цих рядків, детально зупинився на історичних аспектах створення та розвитку Карпатського біосферного заповідника, акцентував увагу на найважливіших підсумках його діяльності. Насамперед підкреслено, що історія створення та становлення Карпатського заповідника бере початок від перших резерватів, які організовувались ще за часів Австро-Угорської імперії. Її організація була не простою. Через недосконалість вітчизняного законодавства, його адміністрації та інших організаторам, доводилось долати нерозуміння, а часом і опір окремих чиновників та частини дезінформованого місцевого населення. Тому у цій ситуації важливу роль відігравали наукові авторитети чеського професора Алоїса Златніка, українських академіків І.Г. Підоплічка, К.М. Ситника та М.А. Голубця, професорів В.І. Комендаря та С.М. Стойка.

Неоціненною була й допомога окремих ентузіастів-однорідців із органів державної влади, територіальних гро-

мад та господарських структур. Тому з великою вдячністю ми відзначили управлінців та господарських керівників, які відіграли значну роль у створенні та розвитку КБЗ, особливо в останні тридцять років, коли його площа зросла майже в чотири рази, і коли він домігся чи не найбільших успіхів у своїй діяльності. Це насамперед керівники підрозділів Адміністрації Президента України В.І. Олещенко та В.М. Кладієв, керівники Держкомприроди України В.Л. Філоненко та Б.К. Кубрак, Міністр лісової та деревообробної промисловості УРСР І.І. Грунянський. Міністри охорони довкілля України В.Я. Шевчук, Г.Г. Філіпчук та О.М. Семерак, заступники Міністрів та керівники підрозділів Держкомприроди та Мінприроди України М.П. Стеценко, В.П. Давидок, П.І. Гриник, В.В. Канцурак, І.Б. Іваненко та Г.В. Парчук. Створення заповідника у свій час активно підтримували керівники Закарпатської області (Г.І. Бандровський, М.М. Мальованик, М.М. Кічковський, С.І. Устич та В.І. Балаго).

А без безпосередньої клопіткої роботи та підтримки М.О. Даскалюка, М.М. Берке-

ли, В.С. Мондича, В.П. Закуреного та В.В. Пукмана із керівництва Рахівського та Хустського районів, І.І. Герца, І.П. Негрі, А.О. Полянського, В.І. Мурги., М.Ю. Бігуна, І.І. Печера із природоохоронних та лісогосподарських органів Закарпаття, О.Г. Діккера, В.Ф. Ковтун та В.М. Приступи й В.Ф. Теличука – директорів Великобичківського, Рахівського, Ясінянського лісокомбінатів та лісогосподарських й лісомисливських господарств, Костилівської (М.М. Семеник, О.В. Сметанюк), Квасівської (В.Ю. Діміч), Лугівської (В.М. Сас, М.В. Бочкор), Богданської (П.М. Грапенюк) сільських рад, Ясінянської селищної

(В.Д. Дячук, Д.Ю. Поляк), Рахівської міської (І.С. Желізняк, Я.В. Думин, В.В. Медвідь) та інших місцевих рад створення та розширення території біосферного заповідника було би просто неможливим.

Винятково важлива роль у становленні та розвитку біосферного заповідника належить трудовому колективу та великій плеяді його ветеранів, керівників, науковців та спеціалістів. Таким чином, завдяки зусиллям багатьох поколінь науковців, урядовців, природоохоронців та багатьох любителів природи, КБЗ займає зараз, в межах Рахівського, Тячівського, Хустського та Виноградівського районів Закарпатської області площу 58035 гектарів. Разом із транзитною зоною, площею 124,3 тисяч гектарів, входить до Міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО та репрезентує в ній все ландшафтне й біологічне різноманіття Українських Карпат, від передгір'я до субальпійської до альпійської зон.

Його букові праліси формують, у складі 12 європейських країн, найбільшу частину транснаціонального об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Бу-

кові праліси й давні ліси Карпат та інших регіонів Європи». За 50 років своєї діяльності, став міжнародно визнаною природоохоронною, науково-дослідною установою світового значення, вніс вагомий внесок у збереження природних екосистем та сталого розвитку Карпат. Тут створено потужну науково-господарську базу, розбудовано та облаштовано широку мережу інформаційно-туристичної інфраструктури, видається Всеукраїнський екологічний науково-популярний журнал «Зелені Карпати», періодичне видання «Природа Карпат: науковий щорічник КБЗ та Інституту екології Карпат НАН України», газети «Вісник КБЗ» тощо. Єдиний в Україні, за природоохоронну діяльність, чотири рази нагороджений Радою Європи Європейським дипломом. За оцінкою міжнародних експертів заповідник є еталоном європейських лісових екосистем та природоохоронної справи.

Презентовано також, випущені у видавництві «Растр-7» (Львів, 2018), монографії автора цих рядків «Еталон європейських лісових екосистем та природоохоронної справи. Про деякі історичні аспекти створення та розвитку КБЗ з нагоди його 50-річчя» (за спонсорської допомоги Швейцарського федерального науково-дослідного інституту WSL, в рамках проекту «Співпраця у лісових дослідженнях України та Швейцарії», що фінансується державним секретаріатом освіти, досліджень та інновацій SERI, Берн, Швейцарія) та «Україна-Румунія: мости народної дипломатії. Нотатки з нагоди 20-річчя участі Союзу українців Румунії та КБЗ в процесі розвитку українсько-румунської співпраці на Мараморозині» (видано за фінансової підтримки українсько-австрійського підприємства ТОВ «Фішер-Мукачєво», генеральний директор В.А. Рябич), у яких читачі зможуть знайти чимало інформації про роль заповідника у збереженні природи Карпат, реалізації проектів сталого розвитку та міжнародної співпраці.

Федір ГАМОР, доктор біологічних наук, професор, заступник директора КБЗ.

ЧЕСТЬ І ШАНА ВЕТЕРАНАМ КБЗ

Дорогі ветерани КБЗ – В.В. Сас, Д.С. Саїк, Д.Д. Сухарюк, Д.І. Курін, Г.Г. Лазуткін, В.В. Химинець, М.Ю. Козурак, Я.О. Довганич, М.І. Демянчук, В.І. Гендич, І.А. Цірик, О.І. Бабич, Н.М. Загарович, П.М. Никірка, Є.К. Ляшенко, Г.Д. Проць, В.В. Регуш, Т.Г. Регуш, В.Ф. Покин'єри, М.Д. Проць, М.М. Козурак, Т.М. Антосяк, І.І. Олексій, Ф.Д. Гамор, В.В. Джуган, Ю.П. Обрецький, П.П. Поковба, Р.А. Кузьмінський, О.С. Можжерова, В.В. Шемота та В.Г. Кокіш-Мельник.

Багато років свого життя Ви віддали нашій установі. З дня у день сумлінно виконували і виконуєте непрості завдання по охороні, вивченню і збереженню природи Українських Карпат. Проявляючи

високий професіоналізм, наполегливість і самовіддану працю Ви по праву стали рушійною силою у становленні і розвитку Карпатського біосферного заповідника заклавши безповоротність у збереженні дов-

кілля для наших майбутніх поколінь.

Від імені всього колективу щиро дякую Вам за розуміння і вагомий внесок у примножені звершення і здобутків Карпатського біосферного заповідника та його міжнародного визнання. Міцного Вам здоров'я, родинного затишку, карпатського дозвілля та здійснення всіх мрій і задумів.

Микола РИБАК, директор КБЗ, заслужений природоохоронець України.

Многая, благая літ...

У листопаді – грудні цього року ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:

Володимир Михайлович ВОВКАНЕЦЬ, природоохоронник
ПНДВ «Долина нарцисів» (55 р. – 28.11);

Михайло Миколайович МОЖЖЕРОВ, муляр господарського відділу (55 р. – 28.11);

Тетяна Георгіївна РЕГУШ, технік-лаборант ботанічної лабораторії (60 р. – 13.12).

Хай пливе щасливо Ваш життєвий човен,
І минає легко береги круті,
І любові буде хай завжди він повен,
То найгодовніше у людським житті.
Нехай в душі завжди горять
Іскринки радості й бажання,
Нехай не знає серце зрад,
А тільки радість і кохання!
Із ювілеєм ми вітаємо Вас!

Адміністрація заповідника.

БЛАГОУСТРІЙ У ВІДДІЛЕННЯХ КБЗ

Одним із пріоритетних завдань Карпатського біосферного заповідника є благоустрій територій природоохоронних науково-дослідних відділень та створення гармонійної зовнішньої обстановки для щоденної діяльності і відпочинку.

У вересні за ініціативи начальника Трибушанського відділення Василя Миколайовича Шемоти та науковців ботанічної лабораторії оновлено альпійську гірку біля будівлі-контори на території демонстраційного форелевого господарства. Активну участь у роботі взяли інспектори та робітники відділення, а також працівник з благоустрою заповідника Надія Гричук.

Для створення альпійської гірки використано посадковий матеріал, вирощений у розсаднику рідкісних та декоративних видів заповідника, що знаходиться на території центральної садиби заповідника. Зокрема, це туя західна форма «Куляста компактна», ялівець горизонтальний, жимолость шапкова, бересклет Форчуна, таволга Бумальда «Goldflame», верба суцільнолиста «Nakuro Nishiki», бадан товстолистий, юкка нитчаста

та ін. Незвичайна композиція із каменів та рослин, ніби перенесе оточуючих ближче до природи, а насамперед стане колоритним елементом для туристів і відвідувачів.

Алла КОЗУРАК,
старший науковий співробітник
ботанічної лабораторії КБЗ.

● БЛАГОУСТРІЙ

ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА ЕКОПРОСВІТНИЦТВО НА ОХОРОННИХ ПРИРОДНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Конференц-зала адміністративної будівлі Карпатського біосферного заповідника (с. Мала Уголька) стала центром наукових та громадських слухань щодо привернення уваги громадськості та владних структур до проблем розвитку туризму, рекреації та екопросвітництва на території Карпатського біосферного заповідника.

Основним вектором круглого столу були питання екологізації традиційних видів туризму, зосередження на можливостях раціонального використання рекреаційно-туристичних ресурсів, проблемам залучення широких верств населення до збереження та вивчення природи рідного краю та його історико-культурної спадщини.

Даний захід відбувся за підтримки та участі дирекції Карпатського біосферного заповідника (Василь Регуш – провідний інженер відділу науково-дослідної роботи та Міжнародної співпраці КБЗ), Углянської сільської ради (Олександр Бабиш – секретар сільської ради), Біловарської сільської ради (Галина Войтенко – сільський голова), Громадської ради з питань екології, АПК та використання природних ресурсів Тячівської РДА (Микола Дочинець – заступник голови комісії), адміністрації Біловарської ЗОШ І-ІІ ст. (Світлана Дочинець – директор школи), Громадської організації «Закарпатська регіональна організація розвитку туризму» (Василь Кочан – Голова Правління).

(Вл. інф.).

ВІДЗНАЧИЛИ ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ЗАХИСТУ ТВАРИН

Переймаючись питанням захисту тваринного світу, екологічна спільнота в понад 70-ти країнах світу, 4 жовтня відзначає Всесвітній день захисту тварин. У 1931 році на засіданні Міжнародного конгресу прихильників громадського руху із захисту природи в місті Флоренції, було прийнято відповідне рішення про заснування Дня тварин.

За даними американських учених понад 30% тварин знаходяться на шляху до зникнення. Вчені також попереджають про шосте масове вимирання видів на Землі і воно відбувається швидше, ніж спочатку передбачалося. Одна з найголовніших причин зникнення тварин – це скорочення ареалу їхнього поширення в природному середовищі. Звичайно, мова йде про такі види, як носороги, орангутанги, горили, великі кішки тощо. Вони для наших країв екзотичні, але місцеві види тварин потерпають не менше. Диким тваринам Карпат потрібна допомога і захист, адже внаслідок полювання, браконьерства, вирубки лісів, забруднення ґрунтів та інших негативних чинників, деяких створить у майбутньому ми зможемо побачити лише на світлинах.

Цьогоріч до відзначення однієї з екологічних дат жовтня долучились учні 5-6 класів Рахівської ЗОШ І-ІІІ ст. №4 та Богданської ЗОШ І-ІІІ ст. Працівники відділу екологічної освітньо-виховної роботи Карпатського біосферного заповідника провели з дітьми екологічні уроки. Допитливі та розумні шестикласники 4-ї школи відгадували тематичний кросворд, розглядали слайди з жителями Карпатського лісу, діти також

● ЕКООСВІТА

поділились своїми знаннями про тваринний світ. Зрозуміти важливість дбайливого ставлення до живої природи їм було зовсім нескладно, адже усі вони добре піклуються про своїх домашніх улюбленців. Звернули увагу школярів на ті види тварин, які назавжди зникли з «ліся» планети і на ті, які на даний час знаходяться під найбільшою загрозою зникнення.

У селі Богдан п'ятикласники познайомились з настільною грою «Подорожуй Карпатами», розробки заповідника, яка дуже зацікавила юних мандрівників. Хлопці та дівчата зіграли в еколотерею «Відгадай, хто я?» з «секретним» мішечком та вивчали карту масивів КБЗ. Варто зауважити, що завдяки співпраці вчителів географії згаданих шкіл Г.П. Маріонді та Г.В. Брані працівникам природоохоронної установи вдалось провести ці освітньо-виховні роботи за що їм висловлюємо щиро подяку.

Відділ екологічної
освітньо-виховної роботи КБЗ.

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Андріана Леле,
Микола Рибак,
Юрій Беркела,
Богдана Москалюк,
Ярослав Довганич,
Вікторія Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в ФОП Федченко С.В.,
вул. Чкалова, 32/32, м. Харків.

Замовлення № 37268

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року